

Visegrádi-hegység

szubvulkáni hegység

dácit:

vulkáninak indult, de néhány száz méteren megrekedt
15 millió éves

Börzsöny és Visegrádi-hegység vulkán volt

felboltozta a felette lévő rétegeket -> cipó forma - lakkolit test
megtűtötte a felette lévő üledékes kőzetet -> kontakt metamorfózis ->
elváltozási zóna

később a többi kőzet lepusztult, ez a legellenállóbb -> tanúhegy jellegű
andezithez hasonlít, de az összetételében kis különbség van

hidrotermás folyamatok voltak a magmás működés végén

150-300°C-os nagy nyomású víz áramlott át

néhány száz méter mélyen gyorsan hűlt -> kiválás

a lakkolit test is -> összehúzódik -> repedések keletkeznek
(koncentrikus+sugárirányú) -> telérek

földrengések (nem ritkán) -> elmozdulások

ha újra megnő a nyomás, a víz újabb ionokat old ki a repedésekből ->
túltelített lesz -> ásványok válnak ki

Csódi-hegy hidrotermás ásványai világhírűek

nagy hőingás + relatív nedvesség + beszivárgó vizek -> a kőzetnek nem
jó -> átalakulási folyamat (mállás)

telér: függőleges vagy dőlt síkhoz kötődő ásványkiválás

fedő: a lakkolit tetején az üledékes kőzet, amit nem tudott áttörni

fekü: az, amire rátelepült a lakkolit

*egy paragenezisbe tartozik: ugyanazokban a folyamatokban
keletkezett*

ikerkristály: azonos fajta kristályból minimum kettő összenőve

1.1.1. Csódi-hegy

2006.09.23.

Dunabogdány, kőfejtő

gránát: kis piros pöttyök, nem hasadnak

a környéken a patakból lehet jó nagyokat kimosni

biotit: fekete csillám

hatszöglet mentén hasadtak

vasban gazdag

plagioklász: milliméteres fehér lécek

a magma megszilárdulása utáni első ásványképződésben volt

hidrotermás ásványok:

zeolitok: szilikát ásványok

ionok, ioncsoportok számára szabadon átjárható csatornák vannak bennük -> ionszűrőként használják

kabazit: fehér vagy rózsaszínű kristálycsoportok

romboéderes

nem hasad

analcim: színtelen, víztiszta, átlátszó

apró izometrikus (gömbszerű) kristályok

egyenetlen felület mentén válnak szét, nem hasadnak

kalcit: $CaCO_3$ (trig)

színtelen vagy fehér

kiválóan hasad

romboéderek vagy tűk

mész- és márvány alkotója

sztilbit: hosszúkás lemezekből összeálló kéve

kiválóan hasad

pirit: FeS_2 (szab)

aranysárga

a leggyakoribb szulfid (mert vasból sok van)

a felszín közelében oxidálódik -> savasodást okoz

ritkán található a környéken arany is, amit még a Duna hordott ide

A bányászat hatásai:

a bányá a 19. század óta működik
hosszú ideje nem történt itt semmi, de most éppen fejlesztés van
az itteni követ akarták használni a nagymarosi vízlépcsőnél is

a nyereség egy részét be kell fizetni -> bányahelyreállítási alap
a kőzet tetején föld volt -> elhordják -> a bányá bezárása után
visszahordják és beültetik

előnyei:

- kemény kőzet
 - úthoz és Dunához közel
 - teherautó -> uszály
 - alacsony szállítási költség
 - környezeti hatások:
csak ma szempont, régen nem volt
 - falutól távol -> kevesebb zaj és rezgés
 - uralkodó szélirány a port nem a falu felé viszi
 - saját út -> házak és országút nem rongálódik
- viszonylag kicsi környezetterhelés, cserébe adó és munkahelyek